

Погоджено
на засіданні педагогічної ради
протокол №01 від 30.08.2019р.

Затверджую
Директор школи
_____ О.К. Вознюк

Освітня програма

Вирівської загальноосвітньої школи

I-III ступенів

Сарненської районної ради

Рівненської області

на 2019- 2020 навчальний рік

Зміст

Розділ 1. Призначення школи та зміст її реалізації

Розділ 2. Опис «Модель випускника школи»

Розділ 3. Ключові компетентності

Розділ 4. Освітня програма закладу та її обґрунтування.

4.1. Освітня програма початкової освіти.

4.1.1. Освітня програма для 1-2 класів.

4.1.2. Освітня програма для 3-4 класів

4.1.3. Освітня програма базової середньої освіти.

4.1.4. Освітня програма для 10-11 класів.

Розділ 5. Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.

Розділ 6. Пояснювальна записка.

Розділ 7. Розподіл годин інваріантної та варіативної складових.

Розділ 8. Порядок вивчення окремих навчальних предметів.

Розділ 9. Структура 2019-2020 навчального року.

Додатки

РОЗДІЛ 1

ПРИЗНАЧЕННЯ ШКОЛИ ТА ЗАСІБ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Призначення школи полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями. оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. :

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме

- введення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурного розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчально матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної пізнавальної діяльності;
- надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу: виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості, формування людини та громадянина, який прагне вдосконалювання та перетворення суспільства. інтеграцію особистості в систему світової та національної культури, рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості, життя в суспільстві, виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги, культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави, створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм, формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми школи здійснюється через три рівні освіти:

початкова освіта тривалістю чотири роки;

базова загальна середня освіта тривалістю п'ять років;

основна загальна середня освіта тривалістю три роки.

РОЗДІЛ 2

ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ШКОЛИ

Модель випускника **Нової Української Школи** - це необхідна основа для успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом.

Випускник школи має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння учня тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами.

Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної участі у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник - це передусім людина творча, з великим потенціалом самореалізації, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади;
 - є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкової школи має знання, уміння та навички, передбачені вимогам початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки, особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями

вимог державних освітніх стандартів, успішно засвоює загальноосвітні програми предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє комп'ютерною грамотою; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів використовуваних у старших класах.

Випускник основної школи має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне не навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності; володіє культурою інтелектуальної діяльності; поважає свою і чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

Наш випускник - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до успішних кроків у майбутнє.

РОЗДІЛ 3

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Спілкування державною мовою. Це вміння письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.
2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факт-погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.
3. Математична грамотність. Уміння застосовувати математичні (числові геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.
4. Компетентності в природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природних сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміти застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.
5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).
6. Уміння навчатися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного, зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.
7. Соціальні і громадянські компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.
8. Підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику.
9. Загальнокультурна грамотність. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культур вираження інших.
10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення

навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання, дотримуватися здорового способу життя.

розділ 4

освітня програма закладу та її обґрунтування

4.1. Освітня програма початкової освіти

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості, допитливості.

Початкова освіта має такі цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною та іноземною мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формувати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- 10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

4.1.1. Освітня програма для 1-2 класів

Освітню програму для 1-2 класів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1 клас), листа МОН України від 22.05.2018 №1/9-332 щодо затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти, наказу МОН України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти всіх ключових компетентностей. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання і розуміння, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обгрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно – літературна – включає українську мову та літературу, англійську мову;
- математична – спрямована на формування математичної та інших компетентностей;
- природнича – має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду. Становлення відповідальної прородоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- технологічна – формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформативна – формування інформаційно – комунікаційної компетентності. Здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична – формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції. Набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька – формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо - творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна – формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно - літературна освітня галузь в 1 класі реалізується через інтегрований курс «Навчання грамоти», в 2 класі через навчальні предмети «Українська мова і література».

Математична освітня галузь реалізується через предмет «Математика».

Громадянська та історична, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича, технологічна реалізуються через інтегрований предмет «Я досліджую світ». Розподіл годин в рамках цього інтегрованого курсу розподіляється по 1 годині.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- проведення індивідуальних консультацій,
- проведення групових занять.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу – 23 години на тиждень (805 годин/навч.рік), 2 класу – 25 годин на тиждень (875 годин/ навч.рік).

4.1.2. Освітня програма для 3-4 класів

Освітню програму для 3-4 класів розроблено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (2-4 класи), відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №N407) з українською мовою навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3 класу – 26 годин на тиждень (910 годин/навч.рік), 4 класу – 26 годин на тиждень (910 годин/навч.рік). Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти I ступеня.

Учні з особливими освітніми потребами (з порушенням опорно-рухового апарату, тяжкими порушеннями мовлення), здобувають початкову освіту в закладі загальної середньої освіти в інклюзивному класі (З-Б) за індивідуальними робочими навчальними планами, затвердженими наказами Міністерства освіти і науки України від 28.01.2014 №80 (додаток 8,12).

Освітні галузі 3-4 класи:

Мови і літератури («Українська мова», «Літературне читання», «Іноземна мова»)

Математика («Математика»)

Суспільствознавство («Я у світі») (3-4 класи).

Природознавство («Природознавство»)

Мистецтво («Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»)

Технології («Трудове навчання» та «Інформатика»)

Здоров'я і фізична культура («Основи здоров'я» та «Фізична культура».)

Навчальний час, передбачений на варіативну складову використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять, курсу за вибором «Риторика

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (2-4 класи) та Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1 клас) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів (інформатики) відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова

грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання у початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 (I-семестр) класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 2 (II-семестр), 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

За результатами формування предметної компетентності випускники початкової школи повинні використовувати початкові знання вміння та навички для:

- доступу до інформації (знання де шукати і як отримувати інформацію);
- опрацювання інформації;
- перетворення інформації із однієї форми в іншу;
- створення інформаційних моделей;
- оцінки інформації за її властивостями.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

4.1.3. Освітня програма базової середньої освіти.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеня (5-9 класи) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, які подані в навчальних планах.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладу загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6-х класів - 1155 годин/навчальний рік,
- для 7-х класів – 1172, 5 годин/навчальний рік,
- для 8-х класів - 1207,5 годин/навчальний рік,

для -9-х класів - 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні.

Варіативна складова навчальних планів використовується на :

-підсилення предметів інваріантної складової: математики у 6-х класах, алгебри у 7-8-х класах. Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета.

-запровадження курсів за вибором: етика у 5-6-х класах

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до і Закону України "Про загальну середню освіту".

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння .здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення :критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси : підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>

3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p>

- 7 Ініціативність і підприємливість
- Уміння:** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.
- Ставлення:** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.
- Навчальні ресурси:** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
- 8 Соціальна і громадянська компетентності
- Уміння:** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.
- Ставлення:** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.
- Навчальні ресурси:** завдання соціального змісту
- 9 Обізнаність і самовираження у сфері культури
- Уміння:** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї
- Ставлення:** культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.
- Навчальні ресурси :** математичні моделі в різних видах мистецтва

10 Екологічна грамотність і здорове життя

Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загально предметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; iх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується через:

-органiзацiю навчального середовища — змiст та цiлi наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання;

-окремi предмети — виходячи iз наскрiзних тем при вивченнi предмета проводяться вiдповiднi трактовки, приклади i методи навчання, реалiзуються надпредметнi, мiжкласовi та загальношкiльнi проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрiзними темами рiзна i залежить вiд цiлей i змiсту окремого предмета та вiд того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний iз конкретною наскрiзною темою;

-предмети за вибором;

-роботу в проектах;

-позакласну навчальну роботу i роботу гурткiв.

Наскрізна лінія

Коротка характеристика

Екологічна безпека й сталий розвиток

Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність

Сприятиме формуванню відповідального члена громади суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проект? тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності

посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека

Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варте звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність

Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування, кредитування тощо).

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету формування економного ставлення до природних ресурсів

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних

видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова»(англійська, німецька), «Зарубіжна література».

В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України(Вступ до історії)», у 6-му класі – інтегрований курс «Всесвітня історія.Історія України». Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси : «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 5-7 класах та «Мистецтво» в 8-9 класах.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео- уроки, прес-конференції, ділові ігри.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням -надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Перевірка або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку здійснюється у формі контрольного навчально-практичного заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

-кадрове забезпечення освітньої діяльності;

-навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

-матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу середньої освіти схвалена педагогічною радою та затверджена директором.

На основі освітньої програми закладу освіти складено та затверджено навчальний план.

4.1.4. Освітня програма для 10-11 класів

Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня (10-11 класи) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти». Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, які подані в рамках навчального плану;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України»;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладів загальної середньої освіти III ступеня.

Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія: Україна і світ» (у другому варіанті передбачено вивчення окремих предметів: «Історія України», «Всесвітня історія»), «Громадянська освіта», «Математика», «Природничі науки» (у другому варіанті передбачено вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія»), «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

В обох представлених варіантах зазначено мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

За модульним принципом може бути реалізовано і зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учень має обрати два предмети – один в 10 класі, інший в 11 класі, або одночасно два предмети в 10 і 11 класах (у такому разі години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси : підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>

		<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквітлі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно- цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та</p>

способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності: доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

7 Ініціативність і підприємливість

Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

8 Соціальна і громадянська компетентності

Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї

діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва

10 Екологічна грамотність і здорове життя

Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується через:

-організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

-окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

-предмети за вибором;

-роботу в проектах;

-позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для

систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Наскрізна лінія

Коротка характеристика

Екологічна безпека й сталий розвиток

Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність

Сприятиме формуванню відповідального члена громади суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проект? тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності

посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека

Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варте звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність

Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування, кредитування тощо).

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету формування економного ставлення до природних ресурсів.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, ділові ігри.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Перевірка або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку здійснюється у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує директор. На основі освітньої програми закладу освіти складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

розділ 5

Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами

На виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.08.2011 №872 «зі змінами, внесені Постановою КМ від 09.08.2017 №588», листа Міністерства освіти і науки України «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 18.05.2012 року №1/9-384, «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя від 25.09.2012 року № 1/9-675, витягів із протоколів засідання

психолого-медико-педагогічної консультації, заяв батьків та з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання їх соціалізації та інтеграцію в суспільстві в закладі створений 3-Б клас з інклюзивним навчанням, де навчаються два учні з особливими освітніми потребами.

Робочий навчальний план інклюзивного навчання

-для дітей з тяжкими порушеннями мовлення складений згідно з наказом МОН України

від 28.01.2014 року № 80 (додаток 8);

- для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату складений згідно з наказом МОН

України від 28.01 2014 року № 80 (додаток 12).

Робочий навчальний план індивідуального навчання

- для учня 7-го класу з порушенням опорно-рухового апарату складений згідно з наказом МОН України від 22.04.2014 року № 504 (додаток 13).

Розділ 6

Пояснювальна записка

Тип закладу – загальноосвітня школа I-III ступенів

Орієнтовна кількість класів: 1-4 кл. – 14; 5-9кл. – 11; 10-11кл. – 4 .

Орієнтовна кількість учнів: 1-4кл. – 273; 5-9кл. – 253; 10-11кл. – 73.

Режим роботи закладу:

- мова навчання – українська

- режим навчання – п'ятиденний

- початок занять – 0 08:00 год.

- тривалість уроків – у початковій школі: 1 клас – 35 хвилин; 2-4 клас – 40 хвилин; основні та старші – 45 хвилин відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту»

- тривалість перерв: 1клас – 20 хвилин; 2-4 клас –15 хвилин.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Факультативні, індивідуальні заняття проводяться після основних занять з обов'язковою перервою за окремим розкладом.

Для учнів 2-4 класів створено 1 ГПД.

У робочий навчальний план для учнів 10-11 класів за вибором учнів та батьків введено вибірково-обов'язкові предмети з інформатики і технології, додатковий час на підсилення предметів з математики, профільні предмети з української мови та історії України.

Робочий навчальний план Вирівської загальноосвітньої школи I-III ступенів на 2019-2020 навчальний рік розроблений на виконання Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», чинних Державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти, Положення про загальноосвітній навчальний заклад, Концепції профільного навчання в старшій школі, Концепції екологічної освіти.

Робочі навчальні плани складені:

- для учнів 1-2 класів - за Базовим навчальним планом початкової освіти, затвердженими наказом МОН України від 21.03.2018 року №268 додаток №1

- для учнів 3-4 класів – за Типовим навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року №407 таблиця №1

- для 5-9 класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року № 405, додаток 10;

- для 10-11 класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року №408, таблиця 2.

Відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом МОН України від 12.01.2016 №8, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 20.08.2019 № 635 для учня 7-го класу організоване індивідуальне навчання за навчальними планами для дітей з порушенням опорно – рухового апарату, зі змінами згідно з наказом МОН України від 22.04.2014р.№ 504, додаток №13.

Для учнів з особливими освітніми потребами створено інклюзивний 3-й клас, робочі навчальні плани розроблені відповідно листа МОН України від 05.08.2019 №1/9-498 «Методичні рекомендації щодо навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти у 2019-2020 навчальному році».

Вивчення іноземної мови (англійська) з першого класу (1-11кл.)

Друга іноземна мова (німецька) вивчається з п'ятого класу: 5-11кл.

Розділ 7

Розподіл годин інваріантної та варіативної складових

Робочий навчальний план Вирівської загальноосвітньої школи І-Ш ступенів охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, де передбачені години на вивчення окремих предметів інваріантної складової, упровадження курсів за вибором, факультативів та індивідуальних занять.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так варіативної частин робочого навчального плану. З метою забезпечення виконання Державного стандарту освіти забезпечено викладання предметів інваріантної складової, що визначені Типовими навчальними планами для кожного класу в повному обсязі.

Перерозподіл навчального часу на предметах інваріантної складової передбачено Типовими навчальними планами.

Клас	Назва предметів, на які збільшено час	Назва предметів, на які зменшено час
6 клас	Математика (1год)	
7 клас	Алгебра (1год)	
8 клас	Алгебра (1год)	
9 клас	Алгебра (1год)	

Години варіативної складової передбачено на підсилення предметів:

- предмети інваріантної складової:

6А,Б,7А,Б,8А,Б, 9А,9Б-математика 1 год (всього 8 год)

10А,Б – математика 1год (всього 2 год)

11А,Б- математика 1 год (всього 2 год)

- курси за вибором:

3,4 - риторика 1 год (всього 6 год)

5А,Б,В, 6А,Б - етика 1 год (всього 5 год)

10А,Б - креслення 1год (всього 2 год)

10А,Б – німецька мова 1 год (всього 2 год)

11А,Б – німецька мова 1 год (всього 2 год)

- факультативи:

8А,Б 9А,Б, – креслення (1 год, всього 4 год)

-профільні предмети:

10А,Б - українська мова 2 год (всього 4 год)

10А,Б – історія України 1,5 год (всього 3 год)

11А,Б - українська мова 2 год (всього 4 год)

11А,Б - історія України 1,5 год (всього 3 год)

- *індивідуальні заняття з української мови, літературного читання, математики; 1А,Б,В,Г, 2А,Б,В,Г, 3А,Б,В, 4А,Б,В 1 год (всього 14 год)*

Предмет креслення введений в навчальний план згідно побажань батьків і заяв учнів з урахуванням навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення.

Німецька мова введена в 10-11 класах з метою повного виконання програми за курс основної школи.

При розподілі годин варіативної складової робочого навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» з урахуванням санітарно-гігієнічних норм.

Години фізичної культури в 1-10 класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено наказами МОН України від 01.03.2004 року № 162, від 29.12.2005 року № 682, від 07.05.2007 року № 357.

Розділ 8

Порядок вивчення окремих навчальних предметів.

Навчальний предмет «Я досліджую світ» в 2 класах вивчається інтегровано, а в 3-4 класах вивчається два окремих предмети: «Я у світі», «Я і Україна».

В межах освітньої галузі «Суспільствознавство» у 5 класах вивчається курс історія України (вступ до історії), у 6 класах інтегрований курс «Всесвітня історія», «Історія України».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» у 5-7 класах по 1 год., «Музичне мистецтво» у 1-7 класах по 1 год., «Мистецтво» у 8-9 класах.

Освітня галузь «Технології» в 5-9 класах реалізується через предмет «Трудове навчання», та «Інформатика». Предмет «Трудове навчання» реалізується матрицями.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128.

Поділ класів здійснюється згідно з чинними нормативами і передбачає поділ на групи

Клас	Кількість учнів	Назва предмета
------	-----------------	----------------

		Інформатика
2А	24	2
2Б	22	2
2В	23	2
2Г	22	2
3А	18	2
3Б	16	2
3В	18	2
4А	20	2
4Б	20	2
4В	18	2
5А	20	2
5Б	20	2
5В	19	2
6А	23	2
6Б	25	2
7А	24	2
7Б	24	2
8А	26	2
8Б	24	2
9А	23	2

9Б	25	2
10А	22	2
10Б	20	2
11А	19	2
11Б	13	1

Розділ 9

Структура 2019-2020 навчального року

Відповідно до с.16 Закону України «Про загальну середню освіту», листа МОН України від 01.07.2019 року №1/11-5966 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладів загальної середньої освіти у 2019-2020 навчальному році», наказу МОН України від 12.06.2018 №627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами», наказу МОН України від 26.07.2018 №815 «Про внесення змін наказу МОН України від 12.06.2018 №627 навчальний розпочинається 02 вересня святом – День знань і закінчується не пізніше 01 липня 2020 року.

Навчальні заняття організувати за семестровою системою:

I - семестр - з 02.09. по 27.12.2019,

II - семестр - з 13.01.2020 по 29.05.2020р.;

- осінні канікули – з 28.10 по 04.11.2019р.

- зимові канікули - з 30.12.2019р. по 12.01.2020р.

- весняні канікули - з 23.03 по 29.03.2020р.

Додаткові канікули для учнів 1-го класу провести з 18.02.2020 по 22.02 2020 року.

Навчальні екскурсії у 1-4 класах, навчальну практику та навчальні екскурсії у 5-8,10 класах провести згідно рішення педагогічної ради (протокол від 30.08.2019 №01) впродовж навчального року.

Державну підсумкову атестацію у випускних класах провести згідно Положення про державну підсумкову атестацію учнів у системі загальної середньої освіти.

Вручення документів про здобуття базової середньої освіти, документів про здобуття повної загальної середньої освіти провести у червні